

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જમીલ અહમદ અને અન્યો

વિરુદ્ધ

પાંચમા એડીશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ મુરાદાબાદ અને અન્યો

ઓક્ટોબર ૯, ૨૦૦૧

[ન્યાયમૂર્તિશ્રી સૈયદ શાહ મોહમ્મદ કાદરી અને ન્યાયમૂર્તિશ્રી એસ. એન. કુકન]

યુ. પી. ઇમ્પોઝિશન ઓફ સીલિંગ ઓન લેન્ડ હોલ્ડિંગ્સ એક્ટ, ૧૯૬૦

કલમ ૫ અને ૧૦(૨)—સીલિંગ વિસ્તારનું નિર્ધારણ—એક મુસ્લિમ ખાતેદાર દ્વારા તા.૧૫.૧૨.૧૯૭૪ના રોજ પોતાની કેટલીક જમીન વસિયત દ્વારા આપવી—ખાતેદારનું અવસાન—સીલિંગ સત્તાધિકારીએ વસિયતનામું મેળવનાર વ્યક્તિઓને નોટિસ આપ્યા વિના, ઉક્ત જમીન તેના પુત્રના ખાતામાં વારસા તરીકે ઉમેરી—વસિયતનામું મેળવનાર વ્યક્તિઓની રિટ પિટિશન ફગાવી દેવામાં આવી—વસિયતનામું મેળવનાર વ્યક્તિઓ દ્વારા એવી દલીલ

સાથે અપીલ કે વસિયતનામા હેઠળ તેમને આપેલી જમીન તેમના નામે દાખલ થઈ ગઈ હોવાથી અને તેમની મિલકત બની ગઈ હોવાથી, તેને વસિયત કરનારના પુત્ર દ્વારા વારસામાં મળેલી મિલકત તરીકે ગણી શકાય નહીં — ઠરાવ્યું, તહેસીલદાર દ્વારા વસિયતનામું અસલી હોવાનું જણાયું હતું—વસિયત કરનાર જે જમીન ધારણ કરવા માટે હકદાર હતો તે નક્કી કરવામાં આવી હતી— તે જમીનમાંથી, વસિયતનામું મેળવનાર વ્યક્તિઓ તેમની સીલિંગ મર્યાદાને આધીન રહીને વસિયત મુજબની જમીન મેળવવા હકદાર રહેશે—સીલિંગ વિસ્તારની ગણતરીમાં, તા.૮.૬.૧૯૭૩ના રોજ વ્યક્તિ દ્વારા કેટલી જમીન ધારણ કરવામાં આવી છે તે સુસંગત છે—પરંતુ આ એક સતત ચાલતી પ્રક્રિયા છે —વ્યક્તિ દ્વારા જમીનના અનુગામી સંપાદન પર, સત્તાધિકારીઓએ સંપાદનની તારીખે તેના સીલિંગ વિસ્તારનું નવેસરથી નિર્ધારણ કરવું પડશે—મૃતક વ્યક્તિ દ્વારા વસિયત કરવામાં આવેલી મિલકત તેના વારસદારોના ખાતાની ગણતરી કરવા માટે તેમના હિસ્સામાં ઉમેરી શકાય નહીં, જોકે તે વસિયતનામું મેળવનાર વ્યક્તિઓના ખાતામાં ઉમેરી શકાય છે—વસિયત કરનાર કેટલી જમીન રાખવા હકદાર હતો અને તેના પુત્રને વારસામાં કેટલી જમીન મળી તે સ્પષ્ટ નથી— બાબત નવેસરથી તપાસ માટે નિર્ધારિત સત્તાધિકારીને પરત મોકલવામાં આવી, જેથી વસિયતનામું મેળવનાર વ્યક્તિઓ વસિયત હેઠળ કેટલી જમીન મેળવવા હકદાર છે તે બાબત, તેમના ખાતામાં રહેલી અન્ય જમીન, જો હોય તો, તેને ધ્યાનમાં રાખીને નક્કી કરી શકાય—મુસ્લિમ કાયદો—માતૃકા—વહેંચણીની યોજના.

યુ.પી. જમીનદારી નાબૂદી અને જમીન સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૫૦ :

કલમ ૧૬૯ અને ૧૭૧ — એક મુસ્લિમ ભૂમિધર — વસિયતનામું કરીને પોતાની કેટલીક જમીન આપવી — તેના દ્વારા છોડવામાં આવેલી જમીનની વહેંચણી — ઠરાવ્યું, આ વહેંચણી કલમ ૧૬૭ અને ૧૭૧ દ્વારા સંચાલિત થશે — મુસ્લિમ કાયદા હેઠળ મૂકવામાં આવેલી મર્યાદા કે વસિયત માતૃકાના ૧/૩ ભાગથી વધુ ન હોવી જોઈએ અને તે કોઈ વારસદારની તરફેણમાં ન હોવી જોઈએ તે અહીં લાગુ પડશે નહીં — તેવી જ રીતે, મોહમ્મદન લો હેઠળ વારસદારોનું વર્ગીકરણ અને જે પ્રમાણમાં તેઓ માતૃકા મેળવે છે, તેના બદલે આ અધિનિયમની કલમ ૧૭૧ ની જોગવાઈઓ લાગુ થશે, જેમાં ઉત્તરાધિકારનો એક અલગ ક્રમ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે — મોહમ્મદન લો — માતૃકા — વહેંચણીની યોજના.

મોહમ્મદન લો — યુ.પી. જમીનદારી નાબૂદી અને જમીન સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૫૦ હેઠળ ભૂમિધર દ્વારા છોડવામાં આવેલ માતૃકા — વહેંચણીની યોજના — સમજૂતી.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૨૦૨૫/૧૯૭૯.

ડબલ્યુ.પી. નં.૧૦૫૪/૧૯૭૮માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના
તા.૨૪.૧૧.૭૮ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફથી ઇ. આર. કુમાર, મુશરફ ચૌધરી, પી. એચ. પારેખ,
ચંદ્ર શેખર, (એસી).

પ્રતિવાદીઓ માટે એકપક્ષીય.

કોર્ટનો નીચેનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો:

આ અપીલ અલ્હાબાદ ખાતેની ઉચ્ચ અદાલતના ૨૪ નવેમ્બર,
૧૯૭૮ના આદેશમાંથી છે, જેમાં અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ
પિટિશન નંબર ૧૦૫૪/૭૮નો નિકાલ એ જ તારીખે પસાર કરવામાં આવેલા
ડબલ્યુ. પી. નંબર ૧૨૭૦/૭૮ માં આદેશની શરતો અનુસાર કરવામાં આવ્યો
હતો. ઉપરોક્ત આદેશના આધારે, અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ
પિટિશન ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

વિવાદને સમજવા માટે, આ અપીલને જન્મ આપતા તથ્યોનો ટૂંકમાં
ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી રહેશે. એક વલી મોહમ્મદ પાસે અમુક કૃષિ જમીન હતી.
તેમણે ૧૩૫૯ ફસલીમાં તેમની અંધ અપરિણીત પુત્રી (મોતી બેગમ) ની

તરફેલામાં ૨૫.૭૯ એકર સુધીની જમીન આ કાયદો અમલમાં આવ્યાના ઘણા સમય પહેલા હસ્તાંતરિત કરી હતી. યુ. પી. ઇમ્પોઝિશન ઓફ સીલિંગ ઓન લેન્ડ હોલ્ડિંગ્સ એક્ટ, ૧૯૬૦ (ટૂંકમાં, 'અધિનિયમ') ની જોગવાઈઓ અનુસાર, કાયદાની કલમ ૫ હેઠળ તેનો ટોચમર્યાદા વિસ્તાર નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો. ૧૫ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૪ના રોજ તેમણે અહીં અપીલકર્તાઓની તરફેલામાં તેમની જમીનમાંથી ૨૫.૩૨ એકર સુધીની જમીનના વસિયતનામાનો અમલ કર્યો હતો. ૧૬ જૂન, ૧૯૭૫ના રોજ તેમનું અવસાન થયું હતું અને તેઓ પોતાની પાછળ એક પુત્ર ગુલામ મોહમ્મદ અને એક પુત્રી મોતી બેગમને છોડી ગયા હતા.

આ વસિયતનામાના આધારે અપીલકર્તાઓએ મહેસૂલ રેકૉર્ડમાં તેમના નામ બદલવા માટે તહસીલદાર, બિલ્હારી (યુ. પી.) નો સંપર્ક કર્યો હતો. તહસીલદારે, જાહેર નોટિસ જારી કર્યા પછી અને અપીલકર્તાઓ દ્વારા રજૂ કરાયેલા સાક્ષીઓની તપાસ કર્યા પછી ૨૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૫ના તેમના આદેશ દ્વારા એવું ઠરાવ્યું હતું કે વસિયત સાબિત થઈ હતી અને આદેશ આપ્યો હતો કે તેમના નામ ૨૫.૩૨ એકર સુધીની મર્યાદાના સંદર્ભમાં મહેસૂલ રેકૉર્ડમાં વલી મોહમ્મદના વારસદાર તરીકે રૂપાંતરિત કરવામાં આવે. તે આદેશ સ્પષ્ટ કરે છે કે પરિવર્તન અધિનિયમ હેઠળની ટોચમર્યાદાની કાર્યવાહીને અસર કરશે નહીં.

નિર્ધારિત સત્તામંડળે વલી મોહમ્મદ દ્વારા તેમના મૃત્યુની તારીખે રાખવામાં આવેલી જમીનને ગુલામ મોહમ્મદની વારસાગત મિલકત તરીકે ગણાવી હતી, તેમના નામે ઊભેલી જમીનના પ્લોટમાં તે જ ઉમેર્યું હતું અને કાયદાની કલમ ૧૦ (૨) હેઠળ ગુલામ મોહમ્મદ અને મોતી બેગમને જમીનની હદ નક્કી કરવા માટે નોટિસ જારી કરી હતી. પરંતુ અપીલકર્તાઓને આવી કોઈ નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી. નિર્ધારિત સત્તામંડળે તેની વિચારણા આ પ્રશ્ન સુધી મર્યાદિત રાખી હતી કે ગુલામ મોહમ્મદ તેમના પિતાની જમીન વારસામાં મળ્યા પછી આ કાયદા હેઠળ કેટલી જમીન ધરાવવા માટે હકદાર હતા અને શું મોતી બેગમ ૧૩૫૯ ફસલીમાં સ્વર્ગીય વલી મોહમ્મદ દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી જમીન પોતાના હકમાં જાળવી શકે છે કે કેમ. નિર્ધારિત સત્તામંડળે ૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૭૫ના આદેશ દ્વારા મોતી બેગમના દાવાને નકારી કાઢ્યો હતો અને ગુલામ મોહમ્મદના કબજામાં વાલી મોહમ્મદના નામે આવેલી તમામ જમીનો ઉમેરી હતી.

ત્યારબાદ તરત જ અપીલકર્તાઓએ કાયદાની કલમ ૧૦ (૨) હેઠળ કાર્યવાહીમાં તેમને સામેલ કરવા માટે નિર્ધારિત સત્તામંડળ સમક્ષ અરજી દાખલ કરી હતી, કારણ કે વલી મોહમ્મદની વસિયત હેઠળ તેમને આપવામાં આવેલી જમીન પહેલેથી જ તેમની તરફેણમાં રૂપાંતરિત થઈ ગઈ હતી. તે અરજી ૩૧ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૬ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી કારણ કે ૩૦ જૂન, ૧૯૭૬ના રોજ ઉપરોક્ત કાર્યવાહીનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો.

પ્રિસ્કાઇબ્ડ ઓથોરિટીના ઉપરોક્ત બે આદેશો સામે ત્રણ અપીલ પમા એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, મુરાદાબાદ-એક્ટ હેઠળ અપીલેટ ઓથોરિટી સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી. તા. ૨ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૭ના રોજ એક સંયુક્ત આદેશ દ્વારા અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. જ્યાં સુધી મોતી બેગમની અપીલની વાત છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાન અધિક જિલ્લા ન્યાયાધીશે તેમના દાવાને સમર્થન આપ્યું અને આદેશ આપ્યો કે સ્વર્ગીય વલી મોહમ્મદ દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી જમીનને ગુલામ મોહમ્મદના ખાતામાં સામેલ કરી શકાતી નથી અને તેથી તેમની અપીલને મંજૂરી આપી. તે આદેશ અંતિમ બની ગયો છે. જ્યાં સુધી ગુલામ મોહમ્મદની અપીલની વાત છે, તેને આંશિક રીતે પરિણામી લાભ આપવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ નંબર ૩૧૭/૭૬ રદ કરવામાં આવી હતી.

અપીલ ઓથોરિટીના ઉપરોક્ત સંયુક્ત આદેશથી નારાજ બે રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી-ગુલામ મોહમ્મદ દ્વારા રિટ પિટિશન નંબર ૧૨૭૦/૭૮ અને અપીલકર્તાઓ દ્વારા રિટ પિટિશન નંબર ૧૦૫૪/૭૮. ઉપર નોંધવામાં આવ્યું છે કે અપીલકર્તાઓની રિટ અરજી ૨૪ નવેમ્બર, ૧૯૭૮ના રોજ હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને હાઈકોર્ટના તે આદેશની વિરુદ્ધ અપીલકર્તાઓ અમારી સમક્ષ અપીલ કરી રહ્યા છે.

અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઈ. આર. કુમાર દલીલ કરે છે કે સ્વર્ગીય વલી મોહમ્મદના વસિયતનામા હેઠળ અપીલકર્તાઓને આપવામાં આવેલી જમીનોને ગુલામ મોહમ્મદના વારસામાં મળેલી જમીનો તરીકે ગણી શકાય નહીં કારણ કે તે જમીનો જે વારસામાં આપવામાં આવી હતી તે અપીલકર્તાઓની મિલકત બની ગઈ હતી જેમાં ગુલામ મોહમ્મદ કોઈ અધિકાર અથવા હિતનો દાવો કરી શક્યા ન હતા.

નોટિસ આપવા છતાં પ્રતિવાદીઓ હાજર ન થયા હોવાથી અમે વકીલ શ્રી ચંદ્ર શેખરને ન્યાયમિત્ર તરીકે અમારી મદદ કરવા વિનંતી કરી હતી. વિદ્વાન ન્યાયમિત્ર રજૂઆત કરે છે કે તેમને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવેલા રેકૉર્ડમાંથી તેઓ ગુલામ મોહમ્મદ અને તેમની બહેન મોતી બેગમને કાયદાની કલમ ૧૦ (૨) હેઠળ નોટિસ જારી કરવાના સંબંધમાં વલી મોહમ્મદના મૃત્યુ પછીના વિકાસને એકત્રિત કરી શકે છે; સ્વર્ગીય વલી મોહમ્મદના વસિયતનામા હેઠળ અપીલકર્તાઓનો દાવો વસિયતનામાની વાસ્તવિકતા પર આધાર રાખે છે સાબિત થયો નથી અને જે યુ. પી. જમીનદારી નાબૂદી અને જમીન સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૫૦ (ટૂંકમાં; 'ઝેડએએલઆર અધિનિયમ')ની શરતને આધીન છે. તેમણે ઝેડ. એ. એલ. આર. અધિનિયમની કલમ ૧૬૯ અને ૧૭૧ તરફ અમારું ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું છે અને દલીલ કરી છે કે સ્વ. વલી મોહમ્મદ ઝેડ. એ. એલ. આર. અધિનિયમની કલમ ૧૬૯ હેઠળ તેમની જમીન વારસામાં આપવા માટે હકદાર હતા, તેમ છતાં તેને મોહમ્મદન કાયદાના સિદ્ધાંતને આધિન

વાંચવું પડશે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ તેની સંપત્તિનો એક તૃતીયાંશ કરતાં વધુ હિસ્સો વસિયત દ્વારા આપી શકે નહીં. કલમ ૧૭૧ના સંદર્ભમાં વિદ્વાન ન્યાયમિત્રએ દલીલ કરી છે કે વારસાના મુસ્લિમ કાયદાના સિદ્ધાંતો લાગુ પડતા નથી કારણ કે ભૂમિદારી જમીનના સંદર્ભમાં ઉત્તરાધિકારની અલગ યોજના આપવામાં આવી છે જેમાં પુત્ર અને પુત્રી બંનેનો સમાન હિસ્સો હશે.

જે પ્રશ્ન આપણા ધ્યાનમાં આવે છે તે છે: શું વલી મોહંમદની વસિયત વાસ્તવિક છે અને સ્વર્ગીય વલી મોહંમદ દ્વારા તેના હેઠળ અપીલકર્તાઓની તરફેણમાં વારસામાં આપવામાં આવેલી જમીનને ગુલામ મોહંમદની વારસાગત જમીન તરીકે ગણી શકાય.

મૃત મુસ્લિમ દ્વારા છોડી દેવાયેલી મિલકત (જંગમ તેમજ સ્થાવર બંને) ને માતૃકા કહેવામાં આવે છે. મૃત મુસ્લિમના વારસદારો વચ્ચે માતૃકાની વહેંચણીની યોજના એ છે કે પ્રથમ માતૃકનો તે ભાગ જે મૃતકની વસિયત દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે, જો માન્ય વસિયત હોય, (કુલ માતૃકાના મહત્તમ ૧/૩ ને આધિન, જો તે વારસદારની તરફેણમાં ન હોય તો) અલગ કરવામાં આવશે અને વારસદારને આપવામાં આવશે. માત્ર માતૃકનું બાકીના વારસદારો વચ્ચે અને મુસ્લિમ કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત પ્રમાણમાં વહેંચાય છે. જોકે, ભૂમિસ્વામી જમીનના સંદર્ભમાં માતૃકાનું વિતરણ ઝેડ. એ. એલ. આર. અધિનિયમની કલમ ૧૬૮ અને ૧૭૧ દ્વારા સંચાલિત થશે.

પરિણામે મુસ્લિમ કાયદા હેઠળ મૂકવામાં આવેલી મર્યાદા કે વસિયત મૃતકના માતૃકાના એક તૃતીયાંશ કરતાં વધુ ન હોવી જોઈએ અને તે વારસદારની તરફેણમાં ન હોવી જોઈએ, તે લાગુ થશે નહીં; તેવી જ રીતે વારસદારોનું વર્ગીકરણ અને મુસ્લિમ કાયદા હેઠળ તેઓ માતૃકાનો વારસો મેળવશે તે પ્રમાણને પણ ડેડ.એ.એલ.આર. અધિનિયમની કલમ ૧૭૧ના પુનરાવર્તનો સાથે બદલવામાં આવે છે જેમાં ઉત્તરાધિકારનો અલગ ક્રમ આપવામાં આવે છે.

અપીલકર્તાઓ કાયદાની કલમ ૧૦ (૨) હેઠળ શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર ન હોવાથી વસિયતનામાની વાસ્તવિકતાનો પ્રશ્ન નિર્ધારિત સત્તામંડળ સમક્ષ વિચારણા માટે ઊભો થયો ન હતો. અપીલકર્તાઓએ તેમને દોષિત ઠેરવવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી પરંતુ કેસના નિકાલ પછી તેઓ જાગી ગયા હોવાથી, નિર્ધારિત સત્તામંડળ દ્વારા તેમની અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં, અપીલ સત્તામંડળે એ હકીકતની નોંધ લીધી હતી કે જમીન તેમના નામમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવી હતી; જોકે, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે વસિયત સાબિત થઈ નથી. અમારા મતે, અવલોકન સારી રીતે આધારિત નથી. ઉપર સૂચવ્યા મુજબ ઇચ્છાની પ્રામાણિકતાના પ્રશ્નને નિર્ધારિત સત્તાધિકારી દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો ન હતો, અપીલકર્તા સત્તાધિકારી સમક્ષ ઇચ્છાને સાબિત કરવાનો કોઈ પ્રસંગ ન હતો કારણ કે તે વિવાદમાં ન હતો. વધુમાં,

અપીલ સત્તામંડળે ઉપર ઉલ્લેખિત તહસીલદારના તા.૨૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૫ના આદેશની અવગણના કરી હતી, જે દર્શાવે છે કે જાહેર નોટિસ જારી કર્યા પછી અને સાક્ષીઓને દોષિત ઠેરવ્યા પછી તહસીલદારને જાણવા મળ્યું હતું કે વલી મોહમ્મદ દ્વારા ચલાવવામાં આવેલી વસિયત સાબિત થઈ હતી અને તે જાણવા પર રેવેન્યુ રેકૉર્ડમાં અપીલકર્તાઓના નામોમાં ફેરફાર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે વલી મોહમ્મદની વસિયત સાચી હોવાનું જાણવા મળ્યું છે; એકમાત્ર પ્રશ્ન જે ધ્યાનમાં લેવાનો બાકી છે તે છે કે શું સ્વર્ગીય વલી મોહમ્મદ દ્વારા અપીલકર્તાઓની તરફેણમાં વારસામાં આપવામાં આવેલી જમીન ગુલામ મોહમ્મદની વારસાગત સંપત્તિનો ભાગ બની શકે છે.

અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ ટોચમર્યાદાના વિસ્તારની ગણતરીમાં જે સુસંગત છે તે તા. ૮ જૂન, ૧૯૭૩ ના રોજ વ્યક્તિ દ્વારા લેવામાં આવેલી જમીન છે. પરંતુ આ એક સતત ચાલતી પ્રક્રિયા છે. કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા ખરીદી દ્વારા અથવા ઉત્તરાધિકાર દ્વારા અથવા અન્ય રીતે જમીનના અનુગામી સંપાદન પર, સત્તાવાળાઓએ જમીન સંપાદનની તારીખે તેના ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર નવેસરથી નક્કી કરવો પડશે. અમારી સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી પરથી એવું લાગે છે કે સ્વર્ગીય વલી મોહમ્મદ જે જમીન ધરાવવા માટે હકદાર હતા તે નક્કી કરવામાં આવી હતી અને ૮.૧૪ એકરની વધારાની જમીન નિર્ધારિત સત્તામંડળ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી, જેને અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા ૨૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૫ના આદેશ દ્વારા ઘટાડીને ૨.૪૭ એકર

કરવામાં આવી હતી. વલી મોહમ્મદ તેમના ખાતાના અંતિમ નિર્ધારણ અનુસાર જે જમીન ધરાવવા માટે હકદાર હતા તેમાંથી તેમણે અપીલકર્તાઓની તરફેણમાં એકર ૨૫.૩૨ વારસામાં આવ્યા હતા, જેઓ તેમની ટોચમર્યાદાને આધીન વસિયત હેઠળ તે જમીન માટે હકદાર હશે. મૃતક વ્યક્તિ દ્વારા વારસામાં આપવામાં આવેલી મિલકતને તેના વારસદારોના હિસ્સામાં તેમના ખાતાની ગણતરી માટે ઉમેરી શકાતી નથી, તેમ છતાં તેને વારસદારના ખાતામાં ઉમેરી શકાય છે.

રેકૉર્ડ પરથી તે સ્પષ્ટ નથી કે સ્વર્ગીય વલી મોહમ્મદ કેટલી હદ સુધી કબજો મેળવવા માટે હકદાર હતા અને ગુલામ મોહનીંદને વારસાની રીતે કેટલી હદ સુધી મળ્યું હતું, જે એકલા તેમના દ્વારા પહેલેથી જ કબજે કરેલી જમીનમાં ઉમેરી શકાય છે. ઉચ્ચ અદાલતે એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે વસિયત બનાવીને ઘોષણાકાર તેની ટોચમર્યાદાનો વિસ્તાર ઘટાડી શકતો નથી. અમારું માનવું છે કે કાયદાના ઉપરોક્ત નિવેદનમાં કોઈ અપવાદ લઈ શકાય નહીં, જો કે વિચારણા હેઠળની ટોચમર્યાદાનું નિર્ધારણ વસિયતકર્તાનું હોય. પરંતુ જો નિર્ણય તેના અનુગામીઓ/વારસદારો સાથે એકતરફી ઉત્તરાધિકાર અથવા વસિયતનામાના ઉત્તરાધિકાર દ્વારા સંબંધિત હોય તો ઉપરોક્ત દરખાસ્ત યોગ્ય રહેશે નહીં. તાત્કાલિક કેસમાં વસિયતનો અમલ સ્વર્ગીય વલી મોહમ્મદ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો. તેમના વારસદારો ગુલામ મોહમ્મદ અને મોતી બેગમના ટોચમર્યાદાના વિસ્તારની ગણતરીમાં અપીલકર્તાઓ (વારસદારો) ને વસિયત

દ્વારા આપવામાં આવેલી જમીનને ઉપરોક્ત વારસદારો દ્વારા વારસામાં મળેલી જમીનનો વાસ્તવિક વિસ્તાર નક્કી કરવામાં આવે તે પહેલાં કાઢી નાખવી પડશે.

તેથી, અમે હાઈકોર્ટ અને અપીલ અદાલતના આદેશને રદ કરીએ છીએ અને આ કેસને નવેસરથી તપાસ માટે નિર્ધારિત સત્તાધિકારીને પરત મોકલીએ છીએ, જેથી અપીલકર્તાઓ તેમના પોતાના ખાતામાં, જો કોઈ જમીન હોય તો, જે જમીન ધરાવતા હોય તેને ધ્યાનમાં રાખીને, સ્વર્ગસ્થ વલી મોહમ્મદના વસિયતનામા હેઠળ તેઓ કેટલી જમીન મેળવવા હકદાર છે તે નક્કી કરી શકાય.

તદનુસાર, અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ આપવામાં આવતો નથી.

કેસ પૂર્ણ કરતા પહેલાં, અમે વિદ્વાન એમિક્સ ક્યુરી શ્રી ચંદ્ર શેખર દ્વારા કરવામાં આવેલા પ્રયત્નોની નોંધ લઈએ છીએ, જેમણે હાઈકોર્ટ તેમજ નીચલી અદાલતોના અસલ રેકૉર્ડનો સંપૂર્ણ અભ્યાસ કર્યો અને પ્રતિવાદીઓ વતી વિસ્તૃત દલીલો કરીને અમને આ કેસમાં સહાય કરી.

આર. પી.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.